

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. vasario 28 d. Nr. 21RE-

(AG-54/03-2023)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Žydrūno Plytniko (posėdžio pirmininkas), Remigijaus Kalašnyko (pranešėjas), Ingos Lipnickienės, sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei, dalyvaujant pareiškėjui X. X. ir Y. Y. įgaliotam atstovui X. X., atsakovės Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos įgaliotam atstovui Z. Z.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų X. X. ir Y. Y. skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022-12-27 sprendimo Nr. (23.24-08)327-97318 ir 2023-01-03 sprendimo Nr. (23.24-08)327-226 panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjai X. X. ir Y. Y. (toliau kartu – pareiškėjai, atskirai pareiškėjas ir pareiškėja) skundu Komisijos prašo panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2022-12-27 sprendimą Nr. (23.24-08) 327-97318 ir įpareigoti Inspekciją bendradarbiauti su pareiškėjais ir jų prašymus išnagrinėti iš naujo; panaikinti Inspekcijos 2023-01-03 sprendimą Nr. (23.24-08) 327-226 įpareigoti Inspekciją bendradarbiauti su pareiškėjais ir jų prašymus išnagrinėti iš naujo.

Paaiškino, kad kadangi pareiškėjai yra sutuoktiniai ir jų atžvilgiu priimtuose sprendimuose argumentuojant naudojami tie patys faktai, teikia vieną bendrą skundą. Su ginčijamais Inspekcijos 2022-12-27 ir 2023-01-03 sprendimais nesutiktina, nes Inspekcija pareiškėjus suklaidino sudarant mokestines paskolos sutartis, o baigiantis jų terminui ir paprašius jas pratęsti, neteisingai vertino pareiškėjų pateiktą informaciją, nepaprašė papildomų duomenų (įrodymų), todėl ištyrė tik dalį reikšmingų aplinkybių, netinkamai taikė teisės normas, todėl padarė nepagrįstas ir neteisingas išvadas. Pareiškėjai nežinojo, kokius duomenis, paaiškinimus ir kiek jų reikia teikti tam, kad Inspekcija galėtų išnagrinėti pareiškėjų prašymus, nes tokius prašymus teikė pirmą kartą gyvenime, o Inspekcija, pasirėmusi tokių duomenų trūkumu, paprasčiausiai juos atmetė. Pareiškėjų manymu, kiekvienas viešojo administravimo subjektas turėtų vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio nuostata ir padėti, tarnauti žmogui, o ne atsirašyti ir tik sudaryti savo pareigų vykdymo regimybę. Inspekcija tik imitavo viešojo administravimo procedūrą, ją atliko visiškai formaliai, nesiaiškino teisiškai reikšmingų aplinkybių, o neigiamos pasekmės, atsiradusios būtent dėl to, nepagrįstai tenka tik pareiškėjams. Pareiškėjai turėjo lūkestį, išplaukiantį iš Konstitucijos 5 straipsnio, kad Inspekcija, turėdama didelį administracinį aparatą (įmonių resursus), kompetencijas ir patirtį,

gavusi pareiškėjų prašymus, pasidomės pati, jei kažko trūks ar kažkas bus neaišku. Ne vien mokesčių mokėtojas turi bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, bet pirmiausia būtent mokesčių administratorius, būdamas kompetentingu viešojo administravimo subjektu, privalo bendradarbiauti su mokesčių mokėtoju.

Pažymėtina, kad pareiškėjai 2020 m. rugpjūčio mėn. kreipėsi į Inspekciją dėl mokestinės paskolos sutarties sudarymo. Inspekcijos priskaičiuota suma pareiškėjams buvo per didelė, kad sumokėtų nedelsiant, todėl nuo pat pradžių pareiškėjai siekė sudaryti 5 metų mokestinės paskolos sutartį, tačiau Inspekcijos darbuotoja telefonu paaiškino, kad geriau būtų sudaryti dviejų metų trukmės mokestinės paskolos sutartį, o jai baigiantis pareiškėjai galės be problemų, automatiškai ją pratęsti. Tuo metu buvo karantino režimas ir pareiškėjai, pasitikėdami tuo, sudarė dviejų metų trukmės mokestinės paskolos sutartis. Būtent dėl šios priežasties, t. y. dėl lūkesčio, jog šias sutartis pratęs, pareiškėjai numatė nemažus mokestinių paskolų sutarčių likučius kaip paskutinius mokėjimus, o ne iš karto visą skolą išdalino dviejų metų terminui lygiomis mėnesinėmis dalimis. Baigiantis šių sutarčių terminui, pareiškėjai 2022 m. gruodžio mėn. kreipėsi į Inspekciją dėl mokestinės paskolos sutarčių pratęsimo tomis pačiomis sąlygomis dar dvejiems metams. Su tokiais prašymais į Inspekciją pareiškėjai kreipėsi pirmą kartą, patys skambindavo į Inspekciją tiek prieš jų pateikimą, tiek po jo. Inspekcija normaliai nepaaiškino, kokius duomenis reikia pateikti, taip pat po prašymų pateikimo nepaprašė jokių papildomų duomenų ar argumentų, pareiškėjams neskambino, nerašė jokių laiškų. Pareiškėjai 2022-12-27 ir 2023-01-03 gavo Inspekcijos sprendimus, kuriais atsisakoma pratęsti mokestinės paskolos sutartis. Pareiškėjai pakartotinai 2023-01-04 kreipėsi į Inspekciją bandydami papildomai argumentuoti, paryškinti ir labiau pagrįsti jų prašymuose pateiktą faktinę informaciją, nurodyti ir naujus faktus, galimai turinčius reikšmės mokestinės paskolos sutarčių pratęsimams, tačiau Inspekcija 2023-01-10 atsisakė nagrinėti pareiškėjų prašymą, nes jame neva nėra įtikinamų argumentų. Pažymėtina, jog Inspekcija privalėjo pati bent minimaliai pasidomėti papildomomis aplinkybėmis ir priežastimis, kodėl pareiškėjai nori pratęsti mokestinės paskolos sutartis. Pateikdama išvadas dėl pareiškėjų prašymų nepakeisti mokestinės paskolos sutartis Inspekcija nurodė, kad vadovaujasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 88 straipsniu, Mokestinės nepriemokos ar baudos administracinį nusižengimą mokėjimo atidėjimo arba išdėstymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998-11-17 įsakymu Nr. 268 (toliau – Taisyklės) ir Mokesčių mokėtojo, turinčio mokestinę nepriemoką, arba asmens, kuriam paskirta bauda už administracinį nusižengimą, finansinės būklės vertinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Inspekcijos viršininko 2019-05-06 įsakymu Nr. VA-38 (toliau - Rekomendacijos).

Visu pirma, Inspekcijai pareiškėjai turėjo nurodyti banko sąskaitų bendrą likutį. Kadangi pareiškėjų prašymai Inspekcijai yra pateikti su kelių dienų skirtumu, todėl ir sąskaitų likučiai skiriasi. X. X. prašymo pateikimo metu jo banko sąskaitose buvo 670,13 Eur, o Y. Y. 17 134,53 Eur. Atitinkamai Y. Y. prašymo pateikimo metu jos banko sąskaitose buvo 15 588,06 Eur, o X. X. 575,40 Eur. Antra, Y. Y. prievolė Inspekcijai sudaro 5 971,64 Eur, o X. X. - 5 656,24 Eur. Kol buvo nagrinėjami pareiškėjų prašymai, suėjo dar dviejų sąskaitų Y. Y. mokėjimo terminai 3 109,34 Eur sumai. X. X. taip pat privalėjo gruodį sumokėti kredito grąžinimo įmoką sumai 2 263,86 Eur bei gruodžio mėnesio palūkanas už kreditus, kurių bendra suma sudaro 850 Eur. Taigi sudėjus pareiškėjų lėšų bendrą sąskaitų likutį ($17\,134,53\text{ Eur} + 670,13\text{ Eur} = 17\,804,66\text{ Eur}$ X. X. prašymo pateikimo dienai bei $15\,588,06\text{ Eur} + 575,40\text{ Eur} = 16\,163,46\text{ Eur}$ Y. Y. prašymo pateikimo dienai) ir atitinkamai atėmus pareiškėjų bendrus įsipareigojimus Inspekcijai ir kitiems kreditoriams ($5\,971,64\text{ Eur} + 3\,109,34\text{ Eur} + 5\,656,24\text{ Eur} + 2\,263,86\text{ Eur} + 850\text{ Eur} = 17\,851,08\text{ Eur}$) gaunasi bendras 46,42 Eur deficitas ($17\,804,66\text{ Eur} - 17\,851,08\text{ Eur} = 46,42\text{ Eur}$), jei skaičiuotųsi X. X. prašymo pateikimo dienai arba 1 687,62 Eur deficitą ($16\,163,46\text{ Eur} - 17\,851,08\text{ Eur} = -1\,687,62\text{ Eur}$) jei skaičiuotųsi Y. Y. prašymo pateikimo dienai, kas reiškia, kad pareiškėjų finansinė būklė yra kritinė ir sumokėjus įmokas Inspekcijai pareiškėjai turės didelių sunkumų vykdydami kitus savo finansinius įsipareigojimus, o tiksliau sakant — negalės jų įvykdyti, nes sąskaitose nebus lėšų. Aukščiau

pateiktuose skaičiavimuose deficitas gaunamas net nevertinant išlaidų maistui, dviejų nepilnamečių vaikų išlaikymo išlaidų bei komunalinių mokesčių. Todėl akivaizdu, kad pareiškėjų atžvilgiu turėtų būti taikomas Rekomendacijų 3 priedo 1 vertinimo kriterijus, kurio pagrindu pareiškėjų prašymai turėtų būti tenkinami. Trečia, ši situacija susiklostytų net nevertinant sausio ir vėlesnių mėnesių išlaidų, einamųjų kreditų ir būsto paskolos įmokų, mokėtino sausio mėnesio PVM už 202 m. antrojo pusmečio pardavimus, taip pat 2023 m. balandžio mėnesį X. X. mokėtinos kredito grąžinimo įmokos sumai 2 255,4 Eur bei Y. Y. žemės ūkio padargų kapitalinio remonto darbų atsarginių dalių sąmatos, kuri sudaro 5 714,27 Eur, kas tik patvirtina, kad pareiškėjų finansinė būklė yra kritinė ir sumokėjus pareiškėjų įmokas Inspekcijai, pareiškėjai turės didelių sunkumų vykdydami kitus savo finansinius įsipareigojimus, tai yra negalės jų įvykdyti. Ketvirta, sekancias pajamas iš žemės ūkio veiklos pareiškėjai gaus tik šių metų rudenį - nuėmus ir pardavus derlių. Pateikti pareiškėjų bankų išrašai yra kaip tik už rugsėjo, spalio ir lapkričio mėnesius, kai pareiškėjai gavo praktiškai visas metų įplaukas iš žemės ūkio veiklos, nes derlius Lietuvoje nuimamas tik vieną kartą per metus - rudenį. Taigi šių mėnesių įplaukas reikia dalinti iš 12, o ne iš 3, kaip kad nurodyta Inspekcijos išvadoje. Išrašuose taip pat matyti, kad išlaidų yra tiek pat, kaip ir įplaukų. Viešai žinoma, kad dėl padidėjusių dujų kainų, trąšų kainos šiais metais išaugo 6 kartus, augalų priežiūros priemonių 3 kartus, o dyzelino 2 kartus, todėl tai lėmė ženkliai išaugusias išlaidas ir atitinkamai neliko galimybės atsiskaityti su Inspekcija iš karto, pasibaigus mokestinės paskolos sutartims. Karas Ukrainoje ir atitinkamai padidėjusios dujų kainos (dujos kaina sudaro didžiąją dalį trąšų savikainos) yra *force majeure* aplinkybės, kurių niekaip pareiškėjai negalėjo numatyti prieš dvejus metus pasirašydami mokestinės paskolos sutartis. Penkta, prievolių Inspekcijai atidėjimas kaip tik stabilizuotų pareiškėjų finansinę padėtį, įgalintų laiku sumokėti planuojamas PVM įmokas, užsakyti reikiamas detales suremontuoti pareiškėjų žemės ūkio techniką pasirengiant metų žemės ūkio veiklos sezonui, nereikėtų į Inspekciją kreiptis dėl naujų mokestinių paskolų. Tikėtina, kad pareiškėjų šeimai vėluojant apmokėti partneriams, jiems susidarytų mokumo problemų, jie kreiptųsi į Inspekciją dėl mokėjimų atidėjimų ir užsisuktų mokėjimo atidėjimų karuselėje. Šešta, kita vertus, pareiškėjai mano, kad jų šeimos finansiniai sunkumai yra laikini. Nors nesitiki mažesnių trąšų ir augalų apsaugos priemonių bei dyzelino kainų, tačiau mano, kad didės grūdų supirkimo kainos, kurios padengs padidėjusias išlaidas ir leis laiku vykdyti pareiškėjų finansinius įsipareigojimus. Tačiau nors ir labai tikėtina, kad taip įvyks, vis dėl to tai bus ateityje, o dabartinė pareiškėjų šeimos finansinė padėtis, deja, yra ribinė. Inspekcija, neįsigilinusį į visas faktines aplinkybes, šią ribą peržengė. Dėl didelės grūdų kainų pasikeitimo tikimybės ir neprognozuojamų gamtinių sąlygų, išankstinių grūdų supirkimo sutarčių sudaryti pareiškėjai neketina (išankstinėse grūdų supirkimo sutartyse yra nurodomas tikslus kiekis, kurį ūkininkas įsipareigoja užauginti ir to įsipareigojimo nevykdant ūkininkui taikomos baudos), todėl pareiškėjai negali jų pateikti Komisijai ir Inspekcijai. Tačiau yra akivaizdu, kad derlių pareiškėjai turės, nes jų pasėlių plotas nesumažėjo, didesnė dalis laukų (apie 70 proc.) yra užsėta jau rudenį, todėl akivaizdu, kad pareiškėjai gaus pajamų. Pareiškėjų stabilus atlyginimas *įmonėje (duomenys neskelbtini)* bei Y. Y. konsultavimo veiklos pajamos leis pareiškėjų šeimai sulaukti 2023 m. derliaus. Be to, pagal Y. Y. vykdomas sutartis, pareiškėjų atžvilgiu turėtų būti taikomi Rekomendacijų 3 priedo 2 ir 3 vertinimo kriterijai, kurių pagrindu pareiškėjų skundas turėtų būti tenkinamas. Septinta, atsižvelgtina ir į tai, kad per visą mokestinės paskolos sutarties laikotarpį visada laiku pareiškėjai mokėjo įmokas, niekada nesikreipė dėl jokių socialinių išmokų ar pašalpų, niekada nesikreipė dėl nedarbingumo, valstybei niekada nereikėjo pareiškėjų išlaikyti, visada laiku mokėjo bet kokius mokesčius. Nors augina du nepilnamečius vaikus, niekada nesikreipė dėl „mamadienių“ ar kitokių palengvinimų. Užsiima morališkai bene teisingiausia veikla — augina maistą Lietuvos ir pasaulio įmonėms. Aštunta, kol vyksta pareiškėjų skundo nagrinėjimas, pareiškėjai pervedė į Inspekcijos sąskaitą po 200 Eur mokėjimus, kurie pratęsia pareiškėjų įmokų pagal mokestinės paskolos sutartį Inspekcijai mokėjimų už 2022 m. gruodžio ir 2023 m. sausio mėnesius. Kol bus nagrinėjamas šis skundas ir toliau kas mėnesį mokės į Inspekcijos sąskaitą po 100 Eur. Devinta, Inspekcija atsisako tenkinti pareiškėjų

prašymą, nes neva jis neatitinka Rekomendacijų 10 kriterijaus. Inspekcija lygina pareiškėjų prašymą pateikimo metu (2022 m. gruodžio 5-8 d.) pateiktus sąskaitų likučius su pareiškėjų prievolių Inspekcijai sumokėjimu, kurių terminas sueina 2022-12-25 ir visiškai ignoroja pareiškėjų mokėjimus nuo 2022 m. gruodžio 5-8 d. iki 2022-12-25, kuriuos pareiškėjai įrodė pateikdami sąskaitas ir kredito mokėjimo grafikus. Akivaizdu, kad pagal aukščiau pateiktus skaičiavimus sumokėjus visus gruodžio mėn. mokėjimus iki 2022-12-25 jau nebeužtenka lėšų sumokėti Inspekcijai ir šis Rekomendacijų punktas negali būti taikomas. Dešimta, Inspekcija atsisako tenkinti pareiškėjų prašymą, nes neva jis neatitinka Rekomendacijų 11 kriterijaus. Manytina, kad Inspekcija visiškai ignoravo Y. Y. pateiktas vykdomas sutartis su klientais, o taip pat ignoravo stabiliai gaunamas pareiškėjų pajamas, kurios metai iš metų nurodomos pareiškėjų teikiamose metinėse pajamų deklaracijose. Pati Inspekcija savo išvadose nurodo pareiškėjų pajamas, kurios yra reikšmingai didesnės už nepriemokos Inspekcijai dydį. Todėl akivaizdu, kad ir šis Rekomendacijų punktas negali būti taikomas. Vienuolikta, Inspekcija atsisako tenkinti pareiškėjų prašymą, nes neva jis neatitinka Rekomendacijų 13 kriterijaus. Šis argumentas yra visiškai nesuprantamas ir prieštaraujantis elementariai logikai. Pareiškėjai visus mokesčius sumoka įstatymuose nustatyta tvarka ir terminais, laiku užpildo ir sumoka įmokas pagal PVM deklaracijas, o taip pat sumoka visus mokesčius ir pagal GMP deklaraciją, kurią pildant Inspekcijos parengta skaičiuoklė suskaičiuoja mokesčius pačiai Inspekcijai ir Sodria. Pagal šių Rekomendacijų kriterijaus logiką, tokio pobūdžio prašymai Inspekcijai galėtų būti tenkinami tik sausio ir liepos mėnesiais, kai mokamas PVM, ar gegužės mėnesį, kai mokamas GPM, todėl akivaizdu, kad šis punktas yra prieštaraujantis elementariai logikai ir negali būti taikomas pareiškėjų atžvilgiu (t. 1, b. l. 8-10).

Komisijos posėdyje pareiškėjas ir pareiškėjos įgaliotas atstovas palaikė skundo reikalavimus visa apimtimi.

Atsakovė Inspekcija atsiliepimu į skundą prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Paaiškino, kad pareiškėjas 2020-07-21 kreipėsi į Inspekciją su prašymu išdėstyti 9 869,62 Eur mokestinės nepriemokos mokėjimą iki 2025-12-31, mokėjimo pradžią atidedant iki 2021-01-30. Prašymas buvo išnagrinėtas supaprastinta tvarka ir 2020-08-18 priimtas sprendimas Nr. (23.24-08)-327-15460 „Atidėti ir išdėstyti mokestinės nepriemokos mokėjimą“ (nuspręsta prašymą tenkinti išdėstyti 9 869,62 Eur mokestinės nepriemokos mokėjimą iki 2025-12-25, mokėjimo pradžią atidedant iki 2021-01-24), kurio pagrindu su pareiškėju 2020-08-18 buvo sudaryta mokestinės paskolos sutartį Nr. (23.24-08)-327-15463 (taikant „0“ proc. palūkanas). Sudarius sutartį, pareiškėjas galėjo atsisakyti sutarties sudarymo iki 2020-09-01. Kadangi pareiškėjas nesutiko su sutarties sąlygomis (nesutiko su į sutartį įtrauktų prievolių suma), apie tai 2020-08-31 raštu informavo mokesčių administratorių ir 2020-08-31 sprendimu Nr. (23.24-08) 327-sutartis buvo nutraukta. Pareiškėjas 2020-10-07 pakartotinai kreipėsi į Inspekciją su prašymu išdėstyti 8 271,67 Eur (tas pačias, tik patikslintas prievoles, kurios jau buvo įtrauktos į sutartį) mokestinės nepriemokos mokėjimą iki 2022-12-31, pagal pareiškėjo pateiktą diferencijuotą grafiką. Prašymas taip pat buvo išnagrinėtas supaprastinta tvarka, t. y., neteikiant visų privalomų papildomų dokumentų pagal Aprašą ir 2020-11-03 priimtas sprendimas Nr. (23.24-08) 327-22293 „Atidėti ir išdėstyti mokestinės nepriemokos mokėjimą“ (nuspręsta prašymą tenkinti ir išdėstyti 7 956,24 Eur mokestinės nepriemokos mokėjimą iki 2022-12-25, mokėjimo pradžią atidedant iki 2021-01-24 ir taikant pareiškėjo pateiktą diferencijuotą mokėjimo grafiką, t. y., laikotarpiu nuo 2021-01-25 iki 2022-11-25 mokėti po 100,00 Eur/mėn., o likusią sumą sumokėti 2022-12-25), kurio pagrindu su pareiškėju 2020-11-04 buvo sudaryta mokestinės paskolos sutartis Nr. (23.24-08)-327-22332 (taikant „0“ proc. palūkanas) (toliau – Pirminė sutartis). Pareiškėjas 2022-12-05 Inspekcijai pateikė prašymą su papildomais dokumentais pakeisti Pirminę sutartį, t. y., pratęsti 5 656,24 Eur išdėstytos mokestinės nepriemokos mokėjimo terminą iki 2024-12-31. Inspekcija, įvertinusi pareiškėjo prašymą 2022-12-09 raštu Nr. (23.1-08 Mr) RNA-45771 (toliau – 2022-12-09 raštas) informavo pareiškėją, kad

prašymas nebus nagrinėjamas, kadangi jis pilna apimtimi neatitinka teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokesinės nepriemokos mokėjimo atidėjimą/išdėstymą, numatytų reikalavimų. Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad prašymas bus laikomas gautu ir nagrinėjamas tik tada, kai bus gauta paskutinė tinkamai patikslinta informacija ir/ar dokumentai nurodyti 2022-12-09 rašte. Pareiškėjas 2022-12-15 Inspekcijai pakartotinai pateikė prašymą su papildomais dokumentais, kurių iš jo buvo paprašyta 2022-12-09 raštu. Prašymas buvo išnagrinėtas ir 2022-12-27 Inspekcija priėmė sprendimą Nr. (23.24-08)-327-97318, kuriuo buvo nuspręsta nepakeisti Pirminės sutarties. Prašymo netenkinimo motyvai buvo išdėstyti Inspekcijos 2022-12-27 išvadoje Nr. (23.31-08) 326-5044. Joje iš esmės konstatuota, kad remiantis pateiktais (apie 4 savo ir sutuoktinės bankų sąskaitas pareiškėjas raštu teigė, kad jomis nesinaudoja) bankų sąskaitų išrašais (pareiškėjas raštu teigė, kad kasos neveda) pareiškėjo 2022-12-05 lėšų likutis sudarė 670,13 Eur, sutuoktinės – 17.134,53 Eur; pagal pateiktus bankų sąskaitų išrašus, pareiškėjas laikotarpiu nuo 2022-09-05 iki 2022-12-05 gavo 95 610,82 Eur ir patyrė 96 071,36 Eur išlaidų, tuo tarpu į biudžetą tuo pačiu laikotarpiu sumokėjo tik 1 383,00 Eur, kas sudaro 1,5 proc. nuo visų per bankų sąskaitas gautų pajamų; pareiškėjas nepateikė dokumentų, įrodančių realias galimybes sumokėti mokesinę nepriemoką ateityje; pareiškėjas nurodė, kad nei kreditorinių, nei debitorinių įsiskolinimų neturi. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir vadovaujantis MAĮ 88 straipsniu, Taisyklėmis, Rekomendacijų 3 priedo 10-11 ir 13 vertinimo kriterijumi buvo nuspręsta netenkinti pareiškėjo prašymo ir nepakeisti Pirminės sutarties. Pareiškėjas 2023-01-04 pakartotinai po sprendimo nepakeisti Pirminės sutarties, kreipėsi į Inspekciją su prašymu ir papildomais dokumentais pakeisti Pirminę sutartį. Pareiškėjui 2023-01-10 raštu Nr. (23.1-08 Mr) RNA-951 buvo atsakyta, kad įvertinus prašymą nustatyta, jog jame nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą, ir nėra įtikinamų argumentų, kad Inspekcijos atsakymas dėl ankstesnio prašymo išnagrinėjimo yra neteisingas, be to, kad prašymas nebus nagrinėjamas, kadangi jis pateiktas po termino. Inspekcijos 2023-01-10 sprendimu Nr. (23.24-08) 327-1671 Pirminė sutartis buvo nutraukta remiantis tuo, kad baigėsi mokesinių nepriemokų išdėstymo. Mokesčių apskaitos informacinės sistemos 2023-02-01 duomenimis, pareiškėjo skola valstybės biudžetui sudaro 4 407,33 Eur.

Dėl pareiškėjos Y. Y. pateikto skundo pažymėtina, kad pareiškėja 2020-07-21 kreipėsi į Inspekciją su prašymu išdėstyti 10 071,90 Eur mokesinės nepriemokos mokėjimą iki 2025-12-31, mokėjimo pradžią atidedant iki 2021-01-30. Prašymas buvo išnagrinėtas supaprastinta tvarka ir 2020-08-18 priimtas sprendimas Nr. (23.24-08)-327-15451 prašymą tenkinti išdėstyti 10 071,90 Eur mokesinės nepriemokos mokėjimą iki 2025-12-25, mokėjimo pradžią atidedant iki 2021-01-24), kurio pagrindu su pareiškėja 2020-08-18 buvo sudaryta mokesinės paskolos sutartį Nr. (23.24-08)-327-15453 (taikant „0“ proc. palūkanas). Sudarius sutartį, pareiškėja galėjo atsisakyti sutarties sudarymo iki 2020-09-01. Kadangi pareiškėja nesutiko su sutarties sąlygomis (nesutiko su į sutartį įtrauktų prievolių suma), apie tai 2020-08-31 raštu informavo mokesčių administratorių ir 2020-08-31 sprendimu Nr. (23.24-08) 327-17234 sutartis buvo nutraukta. Pareiškėja 2020-10-07 pakartotinai kreipėsi į Inspekciją su prašymu išdėstyti 8 271,67 Eur (tas pačias, tik patikslintas prievolės, kurios jau buvo įtrauktos į sutartį) mokesinės nepriemokos mokėjimą iki 2022-12-31, pagal pareiškėjos pateiktą diferencijuotą grafiką. Prašymas taip pat buvo išnagrinėtas supaprastinta tvarka, t. y., neteikiant visų privalomų papildomų dokumentų pagal Aprašą ir 2020-11-03 priimtas sprendimas Nr. (23.24-08) 327-22287 prašymą tenkinti ir išdėstyti 8 271,67 Eur mokesinės nepriemokos mokėjimą iki 2022-12-25, mokėjimo pradžią atidedant iki 2021-01-24 ir taikant pareiškėjos pateiktą diferencijuotą mokėjimo grafiką, t. y., laikotarpiu nuo 2021-01-25 iki 2022-11-25 mokėti po 100 Eur/mėn., o likusią sumą sumokėti 2022-12-25), kurio pagrindu su pareiškėja 2020-11-03 buvo sudaryta mokesinės paskolos sutartį Nr. (23.24-08)-327-22304 (taikant „0“ proc. palūkanas, toliau – Pirminė sutartis su pareiškėja). Pareiškėja 2022-12-08 Inspekcijai pateikė prašymą su papildomais dokumentais pakeisti Pirminę sutartį su pareiškėja, t. y., pratęsti 5971,64 Eur išdėstytos mokesinės nepriemokos sumokėjimo terminą iki 2024-12-31. Inspekcija, įvertinusi pareiškėjos prašymą 2022-

12-16 raštu Nr. (23.1-08 Mr) RNA-46513 (toliau – 2022-12-16 raštas) informavo pareiškėją, kad prašymas nebus nagrinėjamas, kadangi jis pilna apimtimi neatitinka teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokestinės nepriemokos mokėjimo atidėjimą/išdėstymą, numatytų reikalavimų. Pareiškėjai buvo paaiškinta, kad prašymas bus laikomas gautu ir nagrinėjamas tik tada, kai bus gauta paskutinė tinkamai patikslinta informacija ir/ar dokumentai nurodyti 2022-12-16 rašte. Pareiškėja 2022-12-20 Inspekcijai pakartotinai pateikė prašymą su papildomais dokumentais, kurių iš jos buvo paprašyta 2022-12-16 raštu. Prašymas buvo išnagrinėtas ir 2023-01-03 Inspekcija priėmė sprendimą Nr. (23.24-08)-327–226 nepakeisti Pirminės sutarties su pareiškėja. Prašymo netenkinimo motyvai buvo išdėstyti Inspekcijos 2023-01-02 išvadoje Nr. (23.31-08) 326-7, kurioje iš esmės konstatuota, kad remiantis pateiktais (apie 2 savo ir 5 sutuoktinio bankų sąskaitas pareiškėja raštu teigia, kad jomis nesinaudoja) bankų sąskaitų išrašais (pareiškėja raštu teigė, kad kasos neveda) pareiškėjos 2022-12-08 lėšų likutis sudarė 15 588,06 Eur, sutuoktinio – 575,40 Eur; pagal pateiktus bankų sąskaitų išrašus, pareiškėja laikotarpiu nuo 2022-09-08 iki 2022-12-08 gavo 10 9646,17 Eur ir patyrė 10 4646,47 Eur išlaidų, tuo tarpu į biudžetą tuo pačiu laikotarpiu sumokėjo tik 1 137,00 Eur, kas sudaro 1,04 proc. nuo visų per bankų sąskaitas gautų pajamų; pareiškėja nepateikė dokumentų, įrodančių realias galimybes sumokėti mokestinę nepriemoką ateityje; pareiškėja nei kreditorinių, nei debitorinių įsiskolinimų neturi. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir vadovaujantis MAĮ 88 straipsniu, Taisyklėmis, Rekomendacijų 3 priedo 10-11 ir 13 vertinimo kriterijumi buvo nuspręsta netenkinti Pareiškėjos prašymo ir nepakeisti Pirminės sutarties su pareiškėja. Inspekcijos 2023-01-10 sprendimu Nr. (23.24-08) 327-1569 Pirminė sutartis su pareiškėja buvo nutraukta remiantis tuo, kad baigėsi mokestinių nepriemokų išdėstymo terminas. Pareiškėja yra sumokėjusi visas prievoles, kurios buvo įtrauktos į mokestinės paskolos sutartį. Mokesčių apskaitos informacinės sistemos 2023-02-01 duomenimis, pareiškėjos skola valstybės biudžetui sudaro 7 283,00 Eur (PVM prievolė už 2022 m. II pusmetį, nebuvo įtraukta į mokestinės paskolos sutartį).

Pareiškėjų prašymai buvo netenkinti remiantis Rekomendacijų 3 priedo 10, 11 ir 13 punktais. Pareiškėjai skunde pateikia skaičiavimus įtraukus kitus jų turimus įsipareigojimus, tačiau Rekomendacijų 3 priedo 10 punkte numatyta, kad turi būti vertinama tik tai, ar turimų lėšų pakanka sumokėti mokestinę nepriemoką ir nagrinėjamu atveju pareiškėjų turimų lėšų pakako mokestinei nepriemokai sumokėti. Paminėtina, kad pareiškėjai, turėdami prievolę iki 2022-12-25 sumokėti paskutinę įmoką pagal mokestinės paskolos sutartis ir neturėdami lėšų atsiskaityti su visais kreditoriais, privalėjo laikytis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.930¹ straipsnyje nustatyto atsiskaitymų grynaisiais ir negrynaisiais pinigais eiliškumo, bei pirmiausia atsiskaityti su Inspekcija, o tik po to su likusiais žemesnės eilės kreditoriais. Jei pareiškėjai atliko mokėjimus kitiems kreditoriams, tą jie padarė pažeisdami įstatymą. Inspekcija nagrinėdama pareiškėjų prašymus ir nustatant ar egzistuoja Rekomendacijų 3 priedo 10 punkte numatytas kriterijus, neturėjo pagrindo vertinti pareiškėjų nurodytų po prašymų pateikimo atsirasiančių įsipareigojimų. Iš skundo turinio susidaro įspūdis, kad pareiškėjai klaidingai supranta mokėjimo terminą ir paskutinę dieną iki kurios turi būti mokamos įmokos, laiko būtent ta diena, kai atsiranda prievolė sumokėti įmoką. Jei Inspekcija būtų vertinusi pareiškėjų mokėjimus, kuriuos pareiškėjai planavo atlikti 2022-12-05 – 2022-12-08, tuomet būtų nustatytas dar vienas kriterijus, numatytas Rekomendacijų 3 priedo 13 punkte (atsiskaitymo grynaisiais ir negrynaisiais pinigais eiliškumo pažeidimas), pareiškėjų prašymų netenkinti. Pareiškėjai savo prašymuose nurodė, kad įmokas pagal mokestinės paskolos sutartį mokėtų didindami pajamas iš žemės ūkio veiklos, tačiau nepateikė jokių galimą pajamų didėjimą patvirtinančių įrodymų. Dėl šios priežasties buvo padaryta išvada, kad egzistuoja Rekomendacijų 3 priedo 11 punkte numatyta sąlyga pareiškėjų prašymų netenkinti. Nors pareiškėjai nurodo, kad Inspekcija su jais nebendradarbiavo, neprašė trūkstamų dokumentų, tačiau tokie pareiškėjų teiginiai yra visiškai nepagrįsti. Kaip jau nurodyta, Inspekcija, gavusi pareiškėjų prašymus, raštu kiekvienam iš pareiškėjų nurodė kokių dokumentų trūksta prašymų nagrinėjimui, vienu iš punktų nedviprasmiškai nurodomi „dokumentai, kurie įrodo, kad yra realių galimybių

atsiskaityti su biudžetu tuo atveju, jeigu mokestinės nepriemokos sumokėjimas būtų išdėstytas“. Taigi pareiškėjams turėjo būti žinoma, kad galimybę atsiskaityti su biudžetu turi pagrįsti dokumentais, o ne deklaratyviais teiginiais apie pajamų didėjimą ateityje. Inspekcija neturi pareigos reikalauti iš pareiškėjų pateikti dokumentų, kurių pareiškėjai nepateikė ir kurių Inspekcija net negali žinoti, kad pareiškėjai turi. Skunde minimos pareiškėjos sutartys buvo pateiktos tik 2023-01-04, t. y. jau po ginčijamų sprendimų priėmimo, todėl negalėjo būti vertinamos šiuos sprendimus priimančios ir negali būti vertinamos sprendžiant dėl minėtų sprendimų pagrįstumo šioje byloje. Pajamos, gautos praeityje, kurios pareiškėjų atveju negali būti apibūdinamos kaip stabilios, negali būti vertinamos kaip įrodymas dėl pajamų gavimo ateityje. Vienintelės stabilios pareiškėjų pajamos yra darbo užmokestis iš pareiškėjams priklausančios (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėjo darbo užmokestis sudaro (*duomenys neskelbtini*) Eur, pareiškėjos - (*duomenys neskelbtini*) Eur. Visos kitos pareiškėjų pajamos nėra stabilios, patys pareiškėjai skunde nurodo, kad pajamas iš žemės ūkio veiklos gaus tik kitą rudenį. Įvertinus tai, kad pareiškėjų darbo užmokestis yra nepakankamas įmokoms pagal mokestinės paskolos sutartis mokėti kartu su kitais turimais pareiškėjų įsipareigojimais, bei tai, kad kartu su prašymais pareiškėjai nepateikė dokumentų, kurie įrodytų jų galimybę vykdyti turimus įsipareigojimus ir mokėti įmokas pagal mokestinės paskolos sutartis, Inspekcija pagrįstai nustatė, kad egzistuoja Rekomendacijų 3 priedo 11 punkte nustatytas kriterijus pareiškėjų prašymų netenkinti. Pareiškėja šiuo metu turi tik naujai deklaruotą mokestinę nepriemoką, dėl kurios išdėstymo turi teisę teikti prašymą Inspekcijai. Pareiškėjas, pageidaudamas, kad jo naujai teikti dokumentai būtų vertinami, turi pateikti naują prašymą dėl mokestinės nepriemokos išdėstymo. Pareiškėjai savo skunde nesutinka dėl Rekomendacijų 3 priedo 13 punkte numatyto kriterijaus taikymo. Paaškindama, kad nagrinėjamu atveju šis kriterijus rodo, jog pareiškėjai buvo pajėgūs sumokėti mokestinę nepriemoką pagal sudarytas mokestinės paskolos sutartis, tačiau žinodami apie mokestinės paskolos sutartimis priimtus įsipareigojimus ir artėjančias paskutines įmokas, pasirinko atsiskaitymą su kitais kreditoriais, atsiskaitymui su Inspekcija skirdami vos daugiau nei 1 proc. savo gautų pajamų. Pažymėtina, kad prašymų dėl mokestinės nepriemokos išdėstymo nagrinėjimą reglamentuojantys teisės aktai nenumato jokios išimties, kuomet neturėtų būti vertinama mokesčio mokėtojo atitiktis Rekomendacijų 3 priedo 13 punkte numatytam kriterijui, todėl Inspekcija pagrįstai tą vertino ir nurodė kaip vieną iš pareiškėjų prašymų netenkinimo argumentų. Net jei Komisija spręstų, jog Rekomendacijų 3 priedo 13 punkte numatytas kriterijus neturėjo būti taikomas pareiškėjams, ginčijami sprendimai vis tiek būtų laikomi priimtais pagrįstai, kadangi pareiškėjų prašymai nebuvo netenkinti vien tik dėl šio vieno kriterijaus. Kaip jau nurodyta, pareiškėjų mokestinės paskolos sutartys yra nutrauktos pasibaigus jų terminui. Įvertinus tai, kad mokestinės paskolos sutartys yra nutrauktos, jų pakeisti, pratęsiant mokėjimo terminus, nėra galimybės. Pareiškėja šiuo metu yra sumokėjusi mokestinę nepriemoką, kuri buvo išdėstyta pirmine sutartimi, todėl nėra suprantama ko siekia pareiškėja ginčydama 2023-01-03 sprendimą ir prašydama iš naujo išnagrinėti jos prašymą. Atsižvelgus į tai, kad mokestinės paskolos sutartys, kurių pratęsimo siekė pareiškėjai, yra nutrauktos, o pareiškėja nėra skolinga valstybės biudžetui, net ir palankus pareiškėjams Komisijos sprendimas šioje byloje nesukels pareiškėjams teisinių pasekmių. Apibendrinus išdėstytas aplinkybes, pasakytina, kad ginčijami sprendimai buvo priimti vadovaujantis aktualiais teisės aktais, pačiuose sprendimuose ir išvadose nurodant jų priėmimo teisinį pagrindą, įvertinus sprendimų priėmimui reikšmingas aplinkybes, todėl sprendimai negali būti naikinami jokiais, tuo labiau ne pareiškėjų skunde nurodytais, pagrindais (t. 1, b. l. 101-107).

Pareiškėjai papildomai pateikė Komisijai rašytinius paaiškinimus nurodydami, kad pareiškėjai 2022-01-20 yra pateikę skundą dėl Inspekcijos 2022-12-27 sprendimo Nr. (23.24-08) 327-97318 (toliau — Sprendimas Nr. 1) ir 2023-01-03 sprendimo Nr. (23.24-08) 327-226 (toliau — Sprendimas Nr. 2). Papildomai pažymėtina, kad Inspekcija savo atsiliepime į skundą tvirtina, kad pareiškėjai patys atsisakė pasiūlytų mokestinės paskolos sutarčių su 5 metų trukmės terminu ir po to patys sudarė 2 metų trukmės sutartis. Šis teiginys yra melagingas. Kaip jau minėta, iš pradžių,

pareiškėjai nuosekliai siekė sudaryti 5 metų mokestinės paskolos sutartis. Pirmoje Inspekcijos pasiūlytoje mokestinės sutarčių versijoje buvo pridaryta elementarių aritmetinių klaidų, klaidingai suskaičiuoti delspinigiai (net per 2000 Eur daugiau nei turėjo būti), todėl paprašė ją pataisyti. Inspekcija, remdamasi savo pačios sukurtais reglamentais, pareiškė, kad sutarčių pakeisti negalima, reikia jų atsisakyti ir sudaryti kitas. Taigi, pati Inspekcija nesudarė galimybės koreguoti sutartis, o naudodamasi savo galia privertė pareiškėjus jas nutraukti. Kai pagaliau klaidos buvo ištaisytos, į pareiškėjus kreipėsi Inspekcijos darbuotoja, nurodydama sudaryti 2 metų trukmės sutartis ir pažadėdama jas pratęsti. Pokalbio raštą Inspekcija turi, tačiau sąmoningai nepateikia Komisijai. Vykdydami Inspekcijos darbuotojos nurodymus, sudarė 2 metų trukmės mokestinės paskolos sutartis, didesniąją dalį sumos palikdami sutarties pabaigai, nes tikėjosi ją pratęsti. Inspekcija viso bendravimo metu elgėsi su pareiškėjais paviršutiniškai ir aplaidžiai, nuolatos skaičiavimuose darydavo klaidas. Vyravo potekstė: nepatinka – skųsk, neskųsi - mokėk. Nuo pirminės Inspekcijos Kauno skyriaus pareiškėjams priskaičiuotos nepriemokos sumos vyriausiasis administracinis teismas patvirtino tik trečdalį. Inspekcijos nesigilinimą į esmę rodo, kad ir prie Inspekcijos atsiliepimo pridėtas priedas, kuris akivaizdžiai skirtas ne pareiškėjams, o gerbiamai Irenai. Inspekcija net nesivargino jo perskaityti. Inspekcija savo atsiliepimo 1.5 punkte tvirtina, kad X. X. „*pakartotinai po Sprendimo I (nepakeisti Pirminės sutarties I) kreipėsi į VMI prie FM su prašymu ir papildomais dokumentais pakeisti Pirminę sutartį. Pareiškėjui 2023-01-10 raštu Nr. Nr. (23.I-08 Mr) RNA-951 buvo atsakyta, kad įvertinus prašymą nustatyta, jog jame nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą ir nėra įtikinamų argumentų, kad VMI prie FM atsakymas dėl ankstesnio prašymo išnagrinėjimo yra neteisingas*“. Pažymėtina, kad šiuo prašymu buvo pateiktos Y. Y. pasirašytos sutartys su klientais, kurios papildomai pagrindė pareiškėjų realias galimybes sumokėti mokestinę nepriemoką, tačiau Inspekcija jas ignoravo ir nelaikė naujomis aplinkybėmis peržiūrėti pareiškėjų prašymą, nors savo atsiliepime jau tvirtina, kad šios sutartys negali būti vertinamos, nes, reikėtų suprasti, kad reikšmingos, bet pateiktos per vėlai. Inspekcija savo atsiliepime tvirtina, kad X. X. skola valstybės biudžetui sudaro 4 407,33 Eur, t. y. neva jau mažesnė nei nurodyta mokestinės paskolos sutartyje, X. X. ją pripažįsta ir moka. Tai dar vienas akiplėšiškas Inspekcijos melas, nes Inspekcija nelaukdama Komisijos sprendimo pradėjo vykdyti nepriemokos išieškojimą X. X. atžvilgiu sudengdama X. X. grąžintą 2022 m. antrojo pusmečio PVM su šia mokestine nepriemoka, dėl kurios vyksta ginčas, t. y. jos mokėjimo tvarka yra neįsiteisėjusi. Dėl šio fakto yra pateiktas skundas mokestinių ginčų komisijai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, skundo nagrinėjimas paskirtas 2023-02-28. Maža to, Inspekcija, nelaukdama Komisijos sprendimo, pradėjo vykdyti nepriemokos išieškojimą X. X. atžvilgiu areštuodama X. X. banko sąskaitas ir nurašydama visas lėšas. Dėl fakto 2023-02-21 yra pateiktas dar vienas skundas mokestinių ginčų komisijai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Inspekcijai areštavus X. X. banko sąskaitas Inspekcijos naudai tebuvo nurašyta 2767,26 Eur, kas dar kartą įrodo, kad X. X. neturi galimybės sumokėti mokestinę nepriemoką ir turėtų būti taikomas Rekomendacijų 3 priedo 1 kriterijus. Inspekcijos nurašytos sumos nepakanka padengti mokestinei nepriemokai, o pareiškėjų šeima su dviem nepilnamečiais vaikais paliekama badauti. Inspekcija savo atsiliepime tvirtina, kad „*Pareiškėja yra sumokėjusi visas prievolės, kurios buvo įtrauktos į mokestinės paskolos sutartį. Mokesčių apskaitos informacinės sistemos 2023-02-01 duomenimis, pareiškėjos skola valstybės biudžetui sudaro 7 283,00 Eur (PVM prievolė už 2022 m. II pusmetį, nebuvo įtraukta į mokestinės paskolos sutartį)*“. Šiuo pareiškimu Inspekcija ne tik kad akiplėšiškai meluoja, bet ir bando suklaidinti Komisiją, nes, kaip ir X. X. atveju, Inspekcija pradėjo vykdyti mokestinės nepriemokos išieškojimą nelaukdama Komisijos sprendimo, nelaukdama, kol jis įsiteisės. Inspekcijai Y. Y. sumokėtą PVM mokėstį už 2022 m. antrąjį pusmetį savavališkai užskaitė Y. Y. nepriemokai pagal mokestinės paskolos sutartį, nors įmokų kodai skirtingi. Dėl šio fakto 2023-02-20 yra pateiktas dar vienas skundas mokestinių ginčų komisijai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Inspekcija savo atsiliepime teigia, kad „*Pareiškėjai, turėdami prievolę iki 2022-12-25 sumokėti paskutinę įmoką pagal mokestinės paskolos sutartis ir neturėdami lėšų atsiskaityti su visais*

kreditoriais, privalėjo laikytis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau - CK) 6.9301 straipsnyje nustatyto atsiskaitymų grynaisiais ir negrynaisiais pinigais eiliškumo, bei pirmiausia atsiskaityti su Inspekcija, o tik po to su likusiais žemesnės eilės kreditoriais. Jei pareiškėjai atliko mokėjimus kitiems kreditoriams, to jie padarė pažeisdami įstatymą. Inspekcija nagrinėdama pareiškėjų prašymus ir nustatant ar egzistuoja Rekomendacijų 3 priedo 10 punkte numatytas kriterijus, neturėjo pagrindo vertinti pareiškėjų nurodytų po prašymų pateikimo atsirasiančių įsipareigojimų. Taip teigdama Inspekcija prieštarauja Rekomendacijų 3 priedo 1 punktui, kuriame nurodyta, kad mokesčių mokėtojo prašymas turi būti tenkinamas, jei jam sumokėjus mokestinę nepriemoką „Jo finansinė būklė taptų kritiška arba jis turėtų didelių sunkumų vykdydamas kitus savo įsipareigojimus“. Tokia šio kriterijaus formuluotė „kitus savo įsipareigojimus“ aiškiai apeliuoja, kad šiuo atveju Inspekcijos reikalavimas nėra pirmaeilis, kaip tik atvirkščiai, jis gali būti tenkinamas tik tada, jei mokesčių mokėtojas galėtų vykdyti kitus savo įsipareigojimus kitiems kreditoriams. Taip pat pažymėtina, kad Inspekcijos nurodomas CK straipsnis mokėjimų tvarką nustato pareikštiems reikalavimams, t. y. tiems, kurių mokėjimo terminas suėjęs, o pareiškėjų prašymo atveju mokėjimo terminas Inspekcijai nebuvo suėjęs. Inspekcija savo atsiliepime teigia, kad „iš skundo turinio susidaro įspūdis, kad pareiškėjai klaidingai supranta mokėjimo terminų ir paskutinę dieną iki kurios turi būti mokamos įmokos, laiko būtent ta diena, kai atsiranda prievolė sumokėti įmoką“. Pareiškėjai retoriškai paklausti, o koks gi mokėjimo terminas Inspekcijos įsivaizdavimu yra teisingas? Akivaizdu, kad tai yra data, kai teisė sumokėti tampa pareiga sumokėti. Manytina, kad tai datai Inspekcija ir turi vertinti mokesčių mokėtojo finansinę būklę, įvertindama prašymo pateikimo metu turimas lėšas ir iki prievolės sumokėjimo termino įvyksiančius mokėjimus kitiems gavėjams. Kitu atveju, visi prašymai turėtų būti pateikiami paskutinę prievolės mokėjimo dieną. Inspekcija savo atsiliepime teigia, kad „Pareiškėjai savo prašymuose nurodė, kad įmokas pagal mokestinės paskolos sutartį mokėtą didindami pajamas iš žemės ūkio veiklos, tačiau nepateikė jokių galimų pajamų didėjimą patvirtinančių įrodymų“. Kaip jau minėta, žemės ūkio veikla yra specifinė veikla, o dar labiau specifinė yra jos atmaina — augalininkystė, kuria užsiima pareiškėjų ūkiai. Pardavimų specifika čia pasireiškia tuo, kad pareiškėjai augina grūdus, kurie yra birios prekė, kaip kad nafta ar auksas. Juk kaip niekas nežino, kiek kainuos nafta po pusės metų, taip niekas nežino, kiek kainuos ir grūdai. Todėl ūkininkai vengia išankstinių grūdų supirkimo sutarčių ir atitinkamai pareiškėjai jų pateikti. Kita vertus, augalininkystė turi privalumą, kad visa užauginta produkcija yra nuperkama, o tai garantuoja pajamas. Partneriai, vertindami ūkio potencialią, žiūri ne pajamas, o dirbamos žemės kiekį, kuris pareiškėjų atveju metai iš metų didėja, todėl atitinkamai didėja ir pajamų potencialas. Šiuo atveju Inspekcija turi visas galimybes įvertinti pareiškėjų pajamų potencialą pagal pateiktas gyventojų pajamų deklaracijas, o taip pat anketose, kurių kopijos pridedamos prie Inspekcijos atsiliepimo. Pavyzdžiui, pareiškėjų šeimos 2022 m. bendros pajamos viršijo 160 000 Eur. Todėl akivaizdu, kad pareiškėjai galėtų Inspekcijai mokėti po 100 Eur kas mėnesį ir pareiškėjai turėtų būti taikomas Rekomendacijų 3 priedo 3 kriterijus, kai motyvuotai paaiškinama galimybė sumokėti mokestinę nepriemoką ateityje. Skunde pareiškėjai yra minėję, kad kol vyksta jo nagrinėjimas ir toliau pareiškėjai mokės Inspekcijai po 100 Eur įmokas pagal mokestinės paskolos sutartį kodu 8250 (t. 2, b. l. 37-40).

Atsakovė savo reikalavimą pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą palaikė Komisijos posėdyje.

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Inspekcijos 2022-12-27 sprendimo Nr. (23.24-08)327-97318 ir 2023-01-03 sprendimo Nr. (23.24-08)327-226 pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad Inspekcija 2020-11-03 sprendimu Nr. (23.24-08)327-22287 nusprendė atidėti ir išdėstyti Y. Y. mokestinės nepriemokos sumokėjimą nuo 2020-10-07 iki 2022-12-25 (t. 1, b. l. 141-142).

Inspekcija 2020-11-03 sprendimu Nr. (23.24-08)327-22293 nusprendė atidėti ir išdėstyti X. X. mokestinės nepriemokos sumokėjimą nuo 2020-10-07 iki 2022-12-25 (t. 1, b. l. 143-144).

Pareiškėjas X. X. 2022-12-03 prašymu kreipėsi į Inspekciją (Inspekcijoje gauta 2022-12-05) prašydamas pakeisti mokestinės paskolos sutartį ir ją pratęsti iki 2024-12-31 (t. 1, b. l. 14-15).

Pareiškėja Y. Y. 2022-12-07 prašymu kreipėsi į Inspekciją (Inspekcijoje gautas 2022-12-08) prašydamas pakeisti mokestinės paskolos sutartį ir ją pratęsti iki 2024-12-31 (t. 1, b. l. 46).

Inspekcija 2022-12-09 raštu Nr. RNA-45771 į pareiškėjo X. X. 2022-12-05 prašymą atsakė nurodydama, kad prašymas nagrinėjamas nebus, nes jis pilna apimtimi neatitinka teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokestinės nepriemokos mokėjimo atidėjimą/išdėstymą, numatytų reikalavimų. Papildomai nurodė, jog prašymas bus laikomas gautu ir nagrinėjamas tik tada kai bus gauta paskutinė tinkamai patikslinta informacija ir/ar dokumentai, kurie nurodyti šiame rašte (t. 1, b. l. 153-155).

Pareiškėjas X. X. 2022-12-14 prašymu kreipėsi į Inspekciją prašydamas papildyti 2022-12-03 prašymą ir teikdamas papildomus dokumentus (t. 1, b. l. 18).

Inspekcija 2022-12-16 raštu Nr. RNA-46513 į pareiškėjos Y. Y. 2022-12-08 prašymą atsakė nurodydama, kad prašymas nagrinėjamas nebus, nes jis pilna apimtimi neatitinka teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokestinės nepriemokos mokėjimo atidėjimą/išdėstymą, numatytų reikalavimų. Papildomai nurodė, jog prašymas bus laikomas gautu ir nagrinėjamas tik tada kai bus gauta paskutinė tinkamai patikslinta informacija ir/ar dokumentai, kurie nurodyti šiame rašte (t. 1, b. l. 178-180).

Pareiškėja Y. Y. 2022-12-19 prašymu kreipėsi į Inspekciją prašydamas papildyti 2022-12-07 prašymą ir teikdamas papildomus dokumentus (t. 1, b. l. 50).

Inspekcija 2022-12-28 raštu Nr. RNA-47476 pareiškėjui X. X. pateikė Inspekcijos 2022-12-27 sprendimo Nr. (23.24-08)-327-97318 kopiją ir 2022-12-27 išvados Nr. (23.31-08)326-5044 kopiją, kuriuo nuspręsta nepakeisti 2020-11-03 mokestinės paskolos sutarties Nr. (23.24-08)327-22293 (t. 1, b. l. 42-45).

Inspekcija 2023-01-03 raštu Nr. RNA-243 pareiškėjai Y. Y. pateikė Inspekcijos 2023-01-03 sprendimo Nr. (23.24-08)-327-226 kopiją ir 2023-01-02 išvados Nr. (23.31-08)326-7 kopiją, kuriuo nuspręsta nepakeisti 2020-11-03 mokestinės paskolos sutarties Nr. (23.24-08)327-22287 (t. 1, b. l. 78-81).

Pareiškėjas X. X. 2023-01-04 prašymu kreipėsi į Inspekciją prašydamas pakeisti mokestinės paskolos sutartį (t. 1, b. l. 82-83).

Inspekcija 2023-01-10 raštu Nr. RNA-951 pareiškėjui nurodė. Kad prašymas nebus nagrinėjamas, nes jis pateiktas po termino (prašymas dėl mokestinės paskolos sutarties pakeitimo gali būti teikiamas iki mokestinės paskolos sutarties galiojimo pabaigos termino – 2022-12-25). Papildomai nurodė, kad įvertinus prašymą nustatyta, jog jame nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą ir nėra įtikinamų argumentų, kad Inspekcijos atsakymas dėl ankstesnio prašymo išnagrinėjimo yra neteisingas (t. 1, b. l. 91-92).

Inspekcija 2023-01-10 sprendimu Nr. (23.24-08)327-1569 nusprendė nutraukti Y. Y. 2020-11-03 mokestinės paskolos sutartį Nr. (23.24-08)327-22304 (t. 2, b. l. 16).

Inspekcija 2023-01-10 sprendimu Nr. (23.24-08)327-1671 nusprendė nutraukti X. X. 2020-11-04 mokestinės paskolos sutartį Nr. (23.24-08)327-22332 (t. 2, b. l. 17).

Pagal CK 6.930¹ straipsnio 1 dalį, skolininkas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris neturi pakankamai lėšų visiems pareikštiems reikalavimams patenkinti, privalo atsiskaitymus atlikti šia eile: pirmąja eile atsiskaityti pagal vykdomuosius dokumentus dėl žalos, padarytos dėl sveikatos sužalojimo ar gyvybės atėmimo, atlyginimo ir išlaikymo išieškojimo (1 punktą); antrąja eile atsiskaityti pagal vykdomuosius dokumentus dėl išmokų, atsirandančių iš darbo ir autorinių sutarčių (2 punktą); trečiąja eile atsiskaityti pagal mokėjimo dokumentus, nustatančius įmokas į biudžetą (valstybės, savivaldybės, Valstybinio socialinio draudimo fondo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetus) ir valstybės pinigų fondus (3 punktą); ketvirtąja eile atsiskaityti pagal

vykdomuosius dokumentus kitiems piniginiams reikalavimams patenkinti (4 punktas); penktąja eile atsiskaityti pagal kitus mokėjimo dokumentus kalendorinio eiliškumo tvarka (5 punktas).

MAĮ 88 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog mokestinės nepriemokos sumokėjimo terminą finansų ministro nustatyta tvarka mokesčių administratorius gali atidėti arba išdėstyti. Mokestinės nepriemokos mokėjimas atidedamas arba išdėstomas mokesčių administratoriaus sprendimu. Šio sprendimo pagrindu sudaroma mokesčių mokėtojo ir mokesčių administratoriaus mokestinės paskolos sutartis. Šio straipsnio 2 dalyje, sprendimas atidėti mokestinės nepriemokos mokėjimą ar jį išdėstyti gali būti priimtas tik nustačius, kad nedelsiant ją sumokėjus mokesčių mokėtojo finansinė būklė taptų kritine arba mokesčių mokėtojas turėtų didelių sunkumų vykdydamas kitus savo finansinius įsipareigojimus, tačiau šios mokestinės nepriemokos mokėjimo atidėjimas ar išdėstymas suteiktų jam galimybę stabilizuoti savo finansinę būklę ir sumokėti mokestinę nepriemoką vėliau.

Vadovaujantis Rekomendacijų 3 priedo „Mokesčių mokėtojo – fizinio asmens prašymo atidėti ir (ar) išdėstyti mokestinės nepriemokos ar baudos už administracinę nusižengimą sumokėjimą nagrinėjimo kriterijai“ 10 kriterijuje nurodyta, kad prašymas netenkinamas jeigu mokesčių mokėtojo turimų lėšų likutis yra didesnis nei prašomos atidėti ir (ar) išdėstyti mokestinės nepriemokos ar baudos už administracinę nusižengimą dydis. Taip pat pagal Rekomendacijų 3 priedo 11 kriterijų, prašymas netenkinamas jeigu mokesčių mokėtojas nenurodė duomenų apie savo pajamų šaltinį, įrodančių realias galimybes sumokėti mokestinę nepriemoką ar baudą už administracinę nusižengimą, jei ji bus atidėta ir (ar) išdėstyta (jeigu mokesčių administratorius taip pat apie tai informacijos neturi). Prašymas netenkinamas ir tuomet, kai mokestinės nepriemokos ar baudos už administracinę nusižengimą, kurios mokėjimą prašo atidėti ir (ar) išdėstyti, susidarymo laikotarpiu mokesčių mokėtojas atsiskaitymus su kitais kreditoriais vykdė, nesilaikydamas CK 6.930¹ straipsnyje numatyto atsiskaitymo grynaisiais ir negrynaisiais pinigais eiliškumo. Analizuojamu laikotarpiu mokesčių mokėtojas į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą pervedė mažiau nei 10 proc. visų gautų pajamų (13 kriterijus).

Pareiškėjas bei pareiškėjos įgaliotas atstovas palaikydamas skundo reikalavimus tiek skunde tiek Komisijos posėdyje akcentavo, jog kiekvienas viešojo administravimo subjektas turėtų vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio nuostata ir padėti, tarnauti žmogui, o ne atsirašyti ir tik sudaryti savo pareigų vykdymo regimybę. Inspekcija tik imitavo viešojo administravimo procedūrą, ją atliko visiškai formaliai, nesiaiškino teisiškai reikšmingų aplinkybių, o neigiamos pasekmės, atsiradusios būtent dėl to, nepagrįstai tenka tik pareiškėjams. Pareiškėjai turėjo lūkestį, išplaukiantį iš Konstitucijos 5 straipsnio, kad Inspekcija, turėdama didelį administracinį aparatą (įmonių resursus), kompetencijas ir patirtį, gavusi pareiškėjų prašymus, pasidomės pati, jei kažko trūks ar kažkas bus neaišku. Ne vien mokesčių mokėtojas turi bendradarbiauti su mokesčių administratoriumi, bet pirmiausia būtent mokesčių administratorius, būdamas kompetentingu viešojo administravimo subjektu, privalo bendradarbiauti su mokesčių mokėtoju. Komisija sutikdama su tokia pareiškėjo pozicija, pažymi, jog atsakovė priimdama skundžiamą sprendimą tinkamai vykdė teisės aktų reikalavimus. Komisijos posėdyje atsakovė palaikydama atsiliepime išdėstytus argumentus akcentavo, jog vadovavosi MAĮ 88 straipsniu, Taisyklėmis, Rekomendacijų 3 priedo 10-11 ir 13 vertinimo kriterijumi buvo nuspręsta netenkinti pareiškėjo prašymo ir nepakeisti Pirminės sutarties, tuo pačiu pažymėjo jog pareiškėjams neapribota teisė kreiptis į atsakovę dėl naujos mokestinės paskolos sudarymo.

Bylos duomenimis nustatyta, jog pareiškėjai teikdami prašymus atidėti mokestines nepriemokas turėjo būti susipažinę ir su jų vykdymo bei įsipareigojimo taisyklėmis. Pažymėtina, jog pareiškėjų prašymai buvo Inspekcijos tenkinami ir terminas pratęstas iki 2022-12-25. Inspekcija, įvertinusi, kad pareiškėjų turimi sąskaitų likučiai yra didesni nei prašomos atidėti mokestinės nepriemokos, pareiškėjai nepateikė papildomai Inspekcijai duomenų, kurių Inspekcija prašė (taip pat tokie duomenys nebuvo pateikti ir Komisijai) bei nustačiusi, jog pareiškėjai pervedė tik apie 1 proc. pajamų, pagrįstai nustatė Rekomendacijų 3 priede nurodytų kriterijų neatitikimus. Pareiškėjai, turėdami ilgalaikį įsipareigojimą Inspekcijai galėjo ir turėti numatyti savo galimybes laiku ir tinkamai įgyvendinti mokestinės nepriemokos sutartis, todėl vertinti, jog pareiškėjai neturėjo galimybės

atsiskaityti su Inspekcija, kai tuo tarpu buvo atsiskaitę su kitais kreditoriais (kas pagal CK kodekse numatyta eiliškumą turėjo būti Inspekcija), nėra pagrindo.

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytą teisinį reguliavimą bei MAĮ nuostatas, Komisija daro išvadą, jog Inspekcija, laikydamasi teisės aktų nuostatų, savo kompetencijos ribose, atliko visus veiksmus tinkamai bei pagrįstai, todėl tenkinti pareiškėjų skundą nurodomais argumentais Komisija neturi nei teisinio, nei faktinio pagrindo.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta aukščiau bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminių administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjų X. X. ir Y. Y. skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022-12-27 sprendimo Nr. (23.24-08)327-97318 ir 2023-01-03 sprendimo Nr. (23.24-08)327-226 panaikinimo atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Žydrūnas Plytnikas

Komisijos nariai

Remigijus Kalašnykas

Inga Lipnickienė